

PREČÍTAJTE SI

- Smetisko pre západnú Európu? 2
- Nákupné stredisko rastie 3
- V tomto roku bez jarmoku 3
- Pokračujeme v prácach 4
- Okienko pre ženy 7
- Život na Vysielači 8

PRÍHOVOR

Koronavírus komplikuje život

Vážení občania, priatelia, máme za sebou komplikované obdobie, ktorým sme si všetci prešli. Obdobie koronakrízy sa prejavilo v každom z nás, v každej rodine, v práci. Niektorí pracovali z domu, iní nepracovali, ale boli medzi nami aj takí, ktorí si svoje pracovné povinnosti plniť museli na pracoviskách.

Obecný úrad pracoval v uplynulom období čiastočne v obmedzenom režime a po uvoľnení opatrení Úradom verejného zdravotníctva SR začal fungovať podľa schválených úradných hodín. Počas prijatých opatrení hlavného hygienika stránky nemali prístup do kancelárií jednotlivých referátov. Na začiatku šírenia vírusu, kedy bola situácia najhoršia, zabezpečil obecný úrad výrobu rúšok formou objednávky z krajčírskej dielne sídliacej vedľa obecného úradu. Rúška boli rozdane všetkým občanom, ako prví ich prednostne dostali občania v dôchodkovom veku. Obecný úrad zabezpečil rovnako dezinfikovanie predmetov vo vonkajších priestoroch, ako napr. autobusové čakárne, zdravotné stredisko, školy a obecný úrad. Obecný úrad tiež ponúkol starším občanom možnosť nákupu základných potravín, o túto službu však neprejavili záujem.

Referentky obecného úradu si plnili pracovné povinnosti aj počas krízy COVID-19 a dá sa konštatovať, že pracovný nápor bol ešte väčší než za štandardných podmienok, nakoľko si

tuácia si vyžadovala väčšie nasadenie a riziko nákazy bolo vyššie ako u obvyklých povolání, kde sa zamestnanci nestretávajú s množstvom iných, aj cudzích osôb. Je nateraz otáznne, ako sa bude vyvíjať situácia so šírením vírusu v druhej polovici roka a či v druhom polroku budeme môcť organizovať nejaké kultúrne podujatia. Vzhľadom na dodržiavanie rôznych opatrení sme museli zrušiť aj tohtoročný jarmok, pretože by bolo len veľmi ťažké a komplikova-

né dodržať hygienikmi stanovené podmienky. Zabezpečiť kontrolu nad nosením rúšok počas jarmočnej zábavy je takmer nemožné.

Investičné akcie sa v tomto roku nenaplnia tak, ako boli rozpočtované, a to práve z dôvodu šírenia sa vírusu a ekonomickej nestability. Mnohé odvetvia boli na čas znefunkčnené, alebo pracovali iba v obmedzenom režime. Navyše príde k finančnému výpadku podielových daní, z ktorých je obec financovaná.

Konečne riešenie!

Obecný úrad riešil úlohy spojené s podaným podnetom na Okresnú prokuratúru Piešťany, kde sa spoločnosť Alacres, s. r. o., domáhala svojich práv touto formou. Prokuratúra v súčasnosti rieši postup a proces zadávania posledných zmien a doplnkov územného plánu obce. Podobné podnety zo strany zadávateľov si vždy vyžadujú množstvo úkonov, ktoré musia referentky úradu a rovnako starosta spracovať. Zvlášť pri územnom pláne ide o značné množstvo dokumentácie a výkresov, ktoré museli pracovníci často po jednom liste skenovať. Čas strávený týmito zadaniami mohli využiť na iné pracovné úlohy. Ale ako sa vyjadril istý občan na obecnom úrade, je to ich povinnosť. Áno, je. Mal by sa však i on zamyslieť nad tým, či si sám plní svoje povinnosti tak, ako má.

(Pokračovanie na 2. strane.)

Svoj šport milujú

● **Žiaľ, celosvetová pandémia neobišla Slovensko, a teda ani Veľké Kosťany. Opatrenia proti šíreniu vírusu COVID-19 zastavili či obmedzili nielen každodenný život a ekonomiku, ale aj všetky hromadné spoločenské a športové aktivity. Nekonal sa, a tak si tento raz na titulnej strane leto priblížme aspoň pohľadom na sviežu vodu a dievča plné energie. V miestnej základnej škole ich je hneď niekoľko a o ich láske k športu, snažení a výkonoch sa dočítate v článku na 12. strane.** Foto: archív rodiny Mosnej

● Z časti budovy bývalého MNV ostala iba kopa tehál a dreva

PRÍHOVOR

(Dokončenie z 1. strany.)

V súčasnosti sú napäté vzťahy so spoločnosťou Alacres, s. r. o., ktorá buduje sieť a plánuje výstavbu v areáli Vysielač. Prečo napäté? Stavebníci majú záujem o stavbu rodinného domu a v dobrej viere si kúpili stavebné pozemky. Tu však vzniká problém vo vydání stavebného povolenia, nakoľko spoločnosť Alacres, s. r. o., nemá zmluvný vzťah s Obcou Veľké Kostoľany o pripojení areálovej kanalizácie na obecnú kanalizáciu. Tým nie je zabezpečené čistenie a odvádzanie splaškov do obecnej čistiarne odpadových vôd. Tento problém sa riešil na úrovni stavebnej komisie, rovnako aj na úrovni obecného zastupiteľstva, a to nielen v tomto roku, ale aj v minulom. ČOV nie je kapacitne postačujúca na to, aby dokázala vyčistiť také množstvo splaškov, aké bude do nej vtekať po skolaudovaní všetkých domov a bytových domov, ktoré sa v areáli stavajú. Je potrebné ju zväčšiť a obecné zastupiteľstvo požaduje, aby sa v primeranej miere na financovaní podieľala aj spoločnosť Alacres.

Spoločnosť Alacres zaslala 3. júla 2020 obci list, v ktorom konštatuje, že akceptuje právny názor obce a bude sa snažiť všetky prípadné nedostatky odstrániť, aby mohlo prísť

k uzatvoreniu zmluvy o pripojení na verejnú kanalizáciu.

O tri dni neskôr, 6. júla 2020, nám bol doručený list z právnickej kancelárie, ktorá zastupuje spoločnosť Alacres, v ktorom žiadajú o mimosúdnu dohodu a poskytnutie satisfakcie. Predmetom tohto sporu je zamietnutie rozhodnutia v rámci územného konania z roku 2017, kde som namietal, že postavením rodinných domov a bytov nebude ČOV v obci kapacitne postačovať. Proti tomu rozhodnutiu spoločnosť Alacres podala odvolanie na nadriadený odvolací orgán – na Okresný úrad do Trnavy. Ten ale zrušil rozhodnutie stavebného úradu a vrátil celú vec prvostupňovému orgánu. Napokon obec musela vydať stavebné povolenie pre Alacres, s. r. o., no ďalej už nikoho nezaujímal, čo s čistením splaškov, keďže čistiareň nebude mať dostatočnú kapacitu. Túto problematiku rieši obec už

druhý rok, ale do dnešného dňa nebola prijatá žiadna dohoda či zmluva.

Obec má snahu riešiť situáciu, ktorá vznikla, no musí vidieť aj snahu na druhej strane. Tam, bohužiaľ, práve naopak, spoločnosť Alacres riešila s obcou veci dosť nešťastným spôsobom, výhradne cez nie jednu právnickú kanceláriu. Myslím si, že čas strávený na sedení s právnikmi, študovaní materiálov a písaní korešpondencie a rovnako aj finančné prostriedky sme mohli využiť efektívnejšie. V poslednom liste zo dňa 21. júla 2020 spoločnosť Alacres súhlasí s 50-percentným financovaním stavebných prác na rozšírení kapacity ČOV, a tak verím, že v blízkej budúcnosti podpíše s obcou zmluvu o prepojení kanalizačných sústav a stavebníci tak budú môcť začať s realizáciou svojich rodinných domov.

Mgr. GILBERT LIŠKA
starosta obce

Povolí ministerstvo spaľovanie zahraničného rádioaktívneho odpadu, ktorý sa v súčasnosti aj tak spaľuje?

Po preštudovaní podkladov k projektu spoločnosti JAVYS, a. s., *Optimalizácia spracovateľských technológií pre spracovanie a úpravu rádioaktívnych odpadov JAVYS, a. s., v lokalite Jaslovské Bohunice* nemôžem ako zástupca obce a občanov súhlasiť s touto činnosťou.

Podľa podkladov, ktoré spoločnosť uvádza, sa domnievam, že nie je vôbec potrebné navyšovať spaľovanie ďalších rádioaktívnych odpadov (RAO), teda navyšovanie z pôvodných 240 ton na 480 ton ročne. Tu by som spochybnil aj nutnosť výstavby novej spaľovacej pece. Vnímam to ako zbytočne vyvolanú investíciu, ktorá bude slúžiť na spaľovanie zahraničného odpadu. Spoločnosť JAVYS, a. s., sa začala pohybovať na medzinárodnom trhu týkajúcom sa rádioaktívnych odpadov, a tak už v minulosti, pravdepodobne okolo roku 2015, uzatvorila zmluvu so zahraničnými producentmi RAO.

Žiadny starosta obce v tom období nedal súhlasné stanovisko na to, aby spoločnosť do našej krajiny dovážala zahraničný RAO a spaľovala ho na území nášho štátu, konkrétne v lokalite Jaslovské Bohunice. To nám aj vedenie spoločnosti v minulosti prisľúbilo. Napriek tomu, že sa už niekoľko rokov zahraničný odpad u nás spaľuje, spoločnosť nás o tejto činnosti neinformovala. Toto je základný problém, pretože občania z okolia, kde sa emisie vypúšťajú, by mali byť informovaní. Nie je možné, aby niekto povolil dovoz RAO zo zahraničia a aby ho tu spoločnosť spaľovala. To sme skutočne iba smetisko pre západnú Európu? Naši občania majú znášať všetky následky spaľovania rádioaktívnych odpadov? A čo naše ďalšie generácie? Rádioaktívny odpad sa bude tvoriť dovtedy, pokiaľ budú v prevádzke jadrové zariadenia. Skutočne náš štát súhlasí

Smetisko pre západnú Európu?

SPAĽOVANIU ZAHRANIČNÉHO RÁDIOAKTÍVNEHO ODPADU

s tým, aby sme tieto emisie vypúšťali do nášho životného prostredia ešte ďalšie desiatky rokov? A čo robí Úrad verejného zdravotníctva SR? Aké pripomienky a námietky podal k tomuto projektu?

Navyšovanie spracovania odpadu vnímam ako výhradne komerčnú aktivitu spoločnosti, kedy je ekonomika dôležitejšia ako zdravý život občanov žijúcich v okolí tohto spracovateľského zariadenia. Vzhľadom na dovezené objemy zahraničného rádioaktívneho odpadu, možno očakávať minimálne dvojnásobné navýšenie výpustí zo spaľovania odpadu oproti súčasnému stavu. So zvýšenými výpustami treba brať do úvahy aj kumulatívne vplyvy, s čím ako starosta obce nebudem nikdy súhlasiť.

Mgr. GILBERT LIŠKA
starosta

Nákupné stredisko rastie

Rekonštrukcia nášho prvého nákupného strediska nie je investičnou akciou obce, ale objekt bude aj naďalej dobre slúžiť našim občanom. Mnohí si pamätajú, keď v sedemdesiatych rokoch začala obchodná spoločnosť s jeho výstavbou a naši občania sa tešili, že máme v obci niečo nové a moderné.

Po štyridsiatich rokoch kapacitne nepostačuje, a preto sa ho majiteľ rozhodol zväčšiť a zrekonštruovať. Predajná plocha bude trojnásobne väčšia, ako bola tá predchádzajúca. Pribudne nové parkovisko a zákazníci budú môcť vozíky pristaviť priamo k svojim vozidlám. Nové priestory bude mať aj pohostinstvo s terasou vo dvore.

Text a foto: GILBERT LIŠKA

OZNAM

V tomto roku bez jarmoku

Tento rok je trochu iný, vzhľadom na pandemické šírenie vírusového ochorenia. Nevieme predpovedať, ako sa bude situácia vyvíjať a opatrenia, ktoré stanovil Úrad verejného zdravotníctva SR, sa niekedy, vzhľadom na množstvo návštevníkov, dajú ťažko dodržať. Tak ako v iných mestách, ani v našej obci sa v tomto roku nebude konať jarmok a rovnako v tejto chvíli sa nevieme vyjadriť ani k ďalším kultúrnym akciám, ako je napríklad posedenie s dôchodcami, stretnutie s Mikulášom či vianočný koncert. Pokiaľ to situácia dovolí a hygienické opatrenia budú akceptovateľné z našej strany ako usporiadateľa, budeme sa snažiť zachovať podujatia tak, ako ich poznáte. O všetkom vás budeme informovať obecným rozhlasom a na obecnej webovej stránke.

- OcÚ -, foto archív obce

Máj z lásky chránil pred chorobou

• Pre prijaté opatrenia hygienikov v súvislosti s pandémiou koronavírusu sme tentokrát postavili máj bez účasti verejnosti. Chlapci ho aktuálne ozdobili rúškami a miesto tradičnej fľaše zavesili na borovicu nádobku z dezinfekcie... A tak okato plnil svoju z histórie známu úlohu – nielen vyznať dievčatám lásku, ale aj chrániť pred zlými duchmi a chorobami.

Foto: Gilbert Liška

SPOMIENKA

Dňa 7. augusta 2020 uplynie piate výročie úmrtia našej milovanej mamy

MÁRIE ONDRAŠIKOVEJ.

Za tichú spomienku tým, ktorí nezabudli a spomínajú, ďakujeme.

Manžel a dcéry s rodinami

SPOMIENKA

Dňa 14. augusta 2020 uplynie päť rokov od úmrtia našej milovanej mamy a starej mamy

EMÍLIE DANIŠKOVEJ.

Kto ste ju poznali, venujte jej s nami tichú spomienku.

Smútiaca rodina

SPOMIENKA

V auguste tohto roka uplynie už 17 rokov od dňa, keď starosta obce

JOZEF MAGULA podľahol ťažkej chorobe.

Ti, ktorí ste ho poznali a mali radi, venujte mu tichú spomienku.

S úctou a vďakou na Jozefa Magulu spomínajú pracovníčky obecného úradu a súčasný starosta obce.

Po dlhšej prestávke pokračujeme v stavebných prácach

Prvý polrok poznačil určitým spôsobom nás všetkých a prijaté opatrenia kvôli šíreniu nového vírusu COVID-19 sa dotkli aj stavebných prác, ktoré sme nemohli realizovať podľa nášho plánu. No napriek tomu sme určité činnosti začali a dokončili. Poniektoré stavebné realizácie sa začali až v júli tohto roka.

Bezpečné oplotenie kurtov

V marci sme začali s rekonštrukciou časti oplotenia tenisových kurtov, ktoré už nespĺňali funkciu bezpečného oplotenia. Postavené je nové oplotenie, zabetónované nové stĺpy a natiahnuté poplastované pletivo, ktoré bude plniť opäť svoju funkciu aspoň niekoľko desiatok rokov.

Starú budovu sme asanovali

Poslanci obecného zastupiteľstva sa vyjadrili, že pôvodnú budovu domu služieb – bývalý MNV – je neefektívne opravovať, nakoľko staticky budova nevyhovuje a neplní už svoj účel, a tak najefektívnejším riešením je asanácia. Pred búraním stavby bolo potrebné odpojiť budovu od sietí, dať vypracovať plán práce asanácie, projekt asanácie, čo celú činnosť oddialilo. Po ukončení búracích prác bude potrebné dať vypracovať projekt, ktorý by mal dať tomuto miestu určitú charakteristiku, mal by nadväzovať na okolité prostredie a plniť úlohu oddychovej zóny so zeleňou. Mnohí sa pýtajú, či bude zachovaný aj bankomat. Áno, rokovali sme s bankou a bude osadený úplne nový, vonkajší kapsulový bankomat.

Dlhé čakanie na elektrické vedenie

Na výstavbu elektrického vedenia na Záhumenskej ulici, ktorého investorom je Západoslovenská distribučná Bratislava, sme

- *Bočný pohľad na jednu z najstarších budov v obci*

● Zrekonštruovaná časť oplotenia tenisových kurtov

čakali viac ako rok. Niekoľkokrát som na zastupiteľstve a tiež v obecných novinách vysvetľoval, prečo doposiaľ ZSE nezačali s budovaním a položením elektrických káblov na Záhumenskej ulici. Pán poslanec Kolarovič ma v listoch, ktoré rozniesol stavebníkom na Záhumenskej ulici, neprávom obvinil, a preto je potrebné, aby som vyvrátil tieto obvinenia. Pán poslanec zrejme dobre nechápe, ako sa budujú inžinierske siete. Každá inžinierska sieť, ako napr. vodovod, plynovod, kanalizácia, elektrické vedenie a podobne, je zakreslená v projektovej dokumentácii a má svoje vopred určené miesto. Rovnako mali teda určenú trasu aj telekomunikačné káble a elektrické vedenie. Každé v inej trase. Ja ako starosta nemám takú

- *Posledný pohľad na priečelie budovy*

právosť a ani oprávnenie, aby som zasahoval do jednotlivých sietí a tiež nemôžem prikázať spoločnosti Slovak Telekom, aby kladla svoje káble do trasy ZSE a opačne. Pred samotným výkopom na polozenie sietí vyznačí geodet podľa súradníc vychádzajúc z projektovej dokumentácie trasu, kde majú byť siete umiestnené. Podľa vyznačenej trasy stavebná spoločnosť realizuje výkopové práce. V tomto prípade si spoločnosť Slovak Telekom najala spoločnosť Suptel, ktorá si najala živnostníkov, ktorí v konečnom dôsledku v určitom úseku vykopali trasu mimo vyznačeného územia, čím sa siete Slovak Telekomu dostali do stretu s koridorom spoločnosti ZSE. Za túto skutočnosť zodpovedá stavebník, v tomto prípade teda spoločnosť Slovak Telekom a nie ja ako starosta. Neviem ovplyvniť ich konanie a ihneď, ako nás spoločnosť ZSE na tento nedostatok upozornila, vyzval som spoločnosť Slovak Telekom prostredníctvom ich najatej spoločnosti Suptel o nápravu. Do konca augusta 2019 boli telekomunikačné siete preložené do správnej trasy, čo bolo opätovne geodeticky zamerané a správnosť potvrdila aj spoločnosť ZSE. Aj keď spoločnosť ZSE v protokole uviedla, že Slovak Telekom sa nachádza v trase ZSE, nebol toto práve ten dôvod, prečo nezačali s výstavbou elektriny.

ZSE dostali od Správy a údržby ciest TTSK kladné stanovisko na polozenie kábla pri štátnej ceste 24. septembra 2019. Až po tomto súhlase teda bolo možné začať s výstavbou sietí. Ďalšie koordinačné stretnutie sa konalo 16. októbra 2019, kde bolo konštatované, že koridory sú v poriadku a je možná realizácia stavby. Tá sa však ani po tomto dátume nerealizovala. Pri všetkých koordinačných stretnutiach bol prítomný konateľ Katelstavu Václav Hesko, ktorý môže potvrdiť všetky kroky, ktoré obec vyvíjala v tomto smere.

● Asanácia budovy sa začala rozbieraním krovu

● Kladenie elektrických káblov na Záhumenskej ulici

● Položené elektrické vedenie na Záhumenskej ulici spojí Piešťanskú cestu s Družstevnou ulicou

● Nová transformačná stanica na Záhumenskej ulici

Dotačný fond pre región iba pre vyvolených?

Spaľovanie rádioaktívneho odpadu (RAO) je v súčasnosti dosť diskutovaná téma. Dotýka sa nás všetkých, pretože tu žijeme spolu s našimi deťmi a máme tu postavené rodinné domy. No zrejme sa táto činnosť nedotýka všetkých občanov rovnako, pretože niektoré obce nachádzajúce sa v blízkosti spaľovne RAO túto činnosť podporili. Voči negatívnym vplyvom by mali byť obce súdržné, schopné obhájiť si zdravé prostredie a obhájiť záujmy našich občanov. To, že musíme zniesť spaľovanie RAO z našich prevádzok, akceptujeme, ale aby sme si úplne zbytočne dovážali RAO zo zahraničia, to akceptovať nebudem.

Spoločnosť JAVYS, a. s., išla teda na túto problematiku šalamúnsky, aj keď možno nie celkom rovným spôsobom. Vytvorila dotačný fond pre región, z ktorého poskytla niektorým obciam dotáciu vo výške desaťtisíc eur. Túto sumu dostali všetky obce, ktoré z ich projektom súhlasili. Ako zástupca obce som taktiež minulý rok žiadal dotáciu pre obec, no žiadnu sme nedostali. A nedostali sme dokonca ani odpoveď na žiadosť. Je teda zrejme, akým spôsobom táto spoločnosť komunikuje so samosprávami. Tým, ktoré ich navrhovanú činnosť odsúhlasia, prispie-

je, ale tým obciam, ktoré nesúhlasia, nezašle ani odpoveď na list. Ak sa ale zamyslím nad riešením spoločnosti, ktoré prijala voči lojálnym obciam, musím konštatovať, že je veľmi smutné, aby si za pár tisíc eur musela „kupovať“ kladné stanoviská. A čo je to desať tisíc eur voči obrovskému zisku tejto štátnej spoločnosti? Asi kvapka v mori. Koľko taká kvapka pomôže obci? Takmer nič. Ako veľmi ale kladné stanoviská obcí pomôžu spo-

ločnosti spaľujúcej zahraničný rádioaktívny odpad? Nesmierne veľa. Veď ide o lukratívny biznis. A koľko zo zarobených peňazí prerozdeli svojim pracovníkom, ktorí denne pracujú s RAO v nebezpečnom prostredí? Skutočne si nezaslúžia viac?

Pozrime sa však na to aj z druhej strany. Nemá aj naša obec právo na dotáciu od spoločnosti, keďže deklaruje, že financie sú určené pre región? Napriek tomu, že sme

nesúhlasili s projektom, rovnako dýchame okolitý vzduch. Taktiež sme v blízkosti ďalších zariadení spoločnosti JAVYS, a. s., v ktorých spracováva RAO. Naša obec sa tu nachádza a musí znášať prítomnosť zariadení spracovávajúcich rádioaktívny odpad, tak ako aj ďalšie obce v okolí.

Rozdiel je však „iba“ v tom, že sme nepodporili dovoz a spaľovanie zahraničného rádioaktívneho odpadu.

Zdá sa teda, že spoločnosť JAVYS, a. s., vytvorila dotačný fond pre región výlučne účelovo, a to iba pre obce, ktoré jej poskytli súhlasné stanovisko. Je to smutné konštatovanie, čo by si mali kompetentní spoločnosti uvedomiť. Týmto spôsobom si spoločnosť JAVYS, a. s., zaškatulkovala obce a zostala verná svojim verným...

Mgr. GILBERT LIŠKA,
starosta

Ide o lukratívny biznis

Nové koordinačné stretnutie sa malo konať 17. marca 2020, kde sa mala prevziať stavba. Spolu s touto informáciou sme dostali aj harmonogram prác IBV Záhumenská na rok 2020. V dôsledku šírenia sa vírusu sa táto akcia dočasne odložila. 14. mája 2020 som opäť urgoval, tentokrát listom priamo na spoločnosť ZSE, v ktorom som vysvetlil všetky požiadavky a argumenty a vyzval ZSE na plnenie podpísanej zmluvy.

Zbytočné zdržanie

Zdržanie výstavby spôsobil niekto iný, myslím, že väčšina z nás vie, o koho ide, preto nebudem menovať. Pán poslanec si mal najprv preveriť skutočnosti a oboznámiť sa so všetkými podkladmi a až potom reagovať. V tomto prípade to pokladám za veľmi nešťastný typ reakcie a budem zvažovať aj možnosť podania podnetu za nepravdivé obvinenie. Obviniť niekoho je veľmi jednoduché, no urobiť nápravu ešte zložitejšie.

V júli boli na Záhumenskej ulici osadené rozvodné skrine pre jednotlivé nehnuteľnosti a položené dve transformačné stanice. Práce na výstavbe už napredujú tak, aby sa v čo najskoršom čase mohli stavebníci pripojiť k sieti. Verím, že ukončením tejto veľkej investície sa rozbehne individuálna výstavba a čoskoro sa postaví množstvo nových domov. Naším cieľom bolo, aby sa obec rozvíjala a aby naši občania dostali

možnosť postaviť si svoje domy a prežiť tam plnohodnotný život. Podobne sa sieť realizovali aj v predchádzajúcej IBV Majer,

z ktorého je dnes už zabývaná zóna.

Starosta obce
Foto: Gilbert Liška

● Pohľad do zrekonštruovanej sály domu kultúry, súčasťou rekonštrukcie bola aj výmena opony a závesov

OKIENKO PRE ŽENY – LETNÉ OSVIEŽENIE

Bazalkové trojuholníčky s mozzarellou a pažitkou

Potrebuje:

- **na cesto:** 250 g polohrubej múky, 100 g hladkej múky, 1 kávovú lyžičku soli, 250 g mlieka, 1 kávovú lyžičku kryštálového cukru, 20 g droždia, 50 g oleja,
- **na plnku:** 125 g rastlinného tuku, 1 žltok, 100 g sušených rajčín, 50 g jarnej cibulky, cesnak, čerstvú bazalku, pažitku, 150 g mozzarely, soľ, olej,
- **na potretie a posypanie:** vajce, semienka.

Postup: Do vlažného mlieka dáme cukor, droždie, zamiešame a necháme vzísť kvások. Múky preosejeme a pridáme soľ, olej a kvások. Cesto vypracujeme a necháme nakysnúť. Medzitým pripravíme plnku. Cibulku pokrájame na tenké kolieska, ktoré jemne podusíme na oleji. Pridáme pokrájané sušené rajčiny a postrúhaný cesnak. Dochutíme soľou. Po vychladnutí zamiešame do zmäknutého tuku spolu so žltkom a podľa potreby dochutíme.

Vykysnuté cesto vyklopíme na pomúčenú dosku, spracujeme a necháme mierne podkysnúť. Potom vyvalkáme na obdĺžnik, potrieme pripravenou plnkou, postrúhame mozzarellu a posypeme čerstvou

posekanou bazalkou a pažitkou. Zrolujeme a krájame trojuholníčky, ktoré potrieme rozšľahaným vajcom a posypeme semienkami. Pečieme v rúre vyhriatej na 200 °C približne 15 – 20 minút.

Pudingový zákusok s jahodami

Potrebuje:

- **na cesto:** 250 g polohrubej múky, 250 g práškového cukru, ½ balíčka prášku do pečiva, 4 vajcia (zvlášť žltky a zvlášť sneh z bielkov), 1 vanilkový cukor, 100 ml oleja, 100 ml vlažnej vody, 3 lyžice kakaa, jahody (môžu byť čerstvé, alebo aj mrazené),
- **na puding:** 750 ml mlieka, 2 balíčky vanilkového pudingu, 3 lyžice kryštálového cukru,
- **na potretie:** 1 šľahačkovú smotanu, 2 kyslé smotany, 1 vanilkový cukor.

Postup: Všetky suroviny na cesto okrem kakaa vymiešame na hladko. Puding uvaríme dohusta. Opatrne do cesta vmiešame sneh a rozdelíme na polovice. Do jednej polovice vmiešame kakao. Svetlé cesto vylejeme na papierom vyložený plech a tmavé cesto na neho lyžicou nepravidelne poukladáme. Toto isté urobíme aj s horúcim pudingom. Jahody poukladáme po celom povrchu. Dáme piecť do rúry vyhriatej na 180 °C približne na 40 minút. Potom vyberieme z rúry a necháme úplne vychladnúť. Smotanu na šľahanie a vanilkový cukor vyšľaháme dotuha a zmiešame s kyslými smotanami. Týmto potrieme celý povrch zákuska a posypeme kakaom.

Nové zemiaky s paradajkou a cuketou

Potrebuje: 1 stredne veľkú cuketu, 3 paradajky, 3 – 4 nové zemiaky, 3 lyžice masla, 2 lyžice múky, 2 lyžice mlieka, 1 vajce, 100 g strúhaného syra, soľ a korenie podľa chuti.

Postup: Zeleninu umyjeme, očistíme a nakrájame na tenké plátky. Dno pekáča vymastíme trochou oleja a začneme striedavo ukladať kolieska zeleniny. Posypeme soľou a korením. Na panvici rozpustíme maslo, pridáme múku a mlieko. Za stáleho miešania varíme do zhutnutia. Potom zložíme z plameňa a vmiešame vajce – dôkladne vymiešame a podľa chuti pridáme soľ a korenie. Omáčku navrstvime na zeleninu, posypeme syrom a vložíme do vyhriatej rúry. Pečieme pri teplote 180 stupňov približne 30 minút, alebo kým povrch nie je zlatistý.

Zdroj: Internet

Prečo nevýdávame stavebné povolenia stavebníkom v areáli Vysielač?

Mnohí zo stavebníkov, ktorí si zakúpili stavebné pozemky v areáli Vysielač od spoločnosti Alacres, s. r. o., sa nás pýtajú, prečo im obec nemôže vydať stavebné povolenie. Stavebné povolenie je podmienené tým, aby v rámci stavby bolo zabezpečené aj čistenie splaškov z rodinných domov. To ale v súčasnosti nie je, nakoľko nie je podpísaná zmluva medzi obcou ako vlastníkom kanalizácie a spoločnosťou Alacres, s. r. o., ktorá by sa mala napojiť svojou kanalizáciou na celoobecnú.

Už v minulosti bolo spoločnosť Alacres komunikované, že obec ako vlastníka verejnej kanalizácie nesúhlasí s realizáciou projektu z dôvodu nedostatku kapacity čistiare odpadových vôd (ČOV). Obec upozorňovala na to, že je nevyhnutné zvýšenie jej kapacity, aby bolo možné pokryť odvádzanie a najmä čistenie plánovaných odpadových vôd. Investor stavebných objektov v areáli Vysielač, spoločnosť Alacres, s. r. o., by mala participovať na nákladoch spojených s modernizáciou ČOV (ako vyvolanou investíciou).

Obec komunikovala voči úradom a tiež voči spoločnosti Alacres, s. r. o., že neudelila súhlas na pripojenie novovybudovanej verejnej kanalizácie spoločnosti Alacres, s. r. o., na verejnú kanalizáciu obce, pričom nie je zatiaľ uzatvorená zmluva o pripojení.

Spoločnosť Alacres sa až dňa 29.5.2020 obrátila na obec ako vlastníka verejnej kanalizácie (súčasťou je aj ČOV) so žiadosťou na uzatvorenie zmluvy o pripojení vybudovanej verejnej kanalizácie spoločnosti Alacres s verejnou kanalizáciou obce (v zmysle § 16 ods. 5 zák. č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách) a predložila návrh zmluvy, ktorý však nezohľadňoval podmienky obce, čo bolo obratom spoločnosti oznámené.

V období mesiacov jún až júl tohto roka sa konali rokovania a stretnutia, keď ich výsledkom bola nová žiadosť spoločnosti Alacres, s. r. o., doručená obci 3. júla 2020,

v ktorej spoločnosť Alacres, s. r. o., uznala doterajší postoj obce, že neprišlo zatiaľ do daného času k uzatvoreniu potrebnej zmluvy o pripojení dvoch sústav verejnej

obce je participovanie spoločnosti na nákladoch pri stavebných prácach na rozšírení ČOV.

Obec v zmysle § 140 a ods. 1 písm. c) zákona č. 50/1976 Zb., ako vlastníka siete –

• Väčšina zelene v areáli musela ustúpiť novej výstavbe

kanalizácie a k udeleniu súhlasu zo strany obce. Spoločnosť zároveň požiadala obec, aby oznámila, aké podmienky je potrebné splniť k udeleniu súhlasu a k uzatvoreniu zmluvy o pripojení dvoch sústav.

verejnej kanalizácie s ČOV, má postavenie dotknutého orgánu a poskytuje pre účely stavebného konania záväzné stanovisko, ktoré zohľadňuje možnosti napojenia na verejnú kanalizáciu obce.

„Bez zmluvy to nejde“

Uzatvorenie zmluvy tak závisí od vôle spoločnosti Alacres, s. r. o., pričom podmienkou

Bez uzatvorenia zmluvy o pripojení novovybudovanej kanalizácie spoločnosť Alacres, s. r. o., s obcou ako vlastníkom verejnej kanalizácie (s ČOV), nie je možné zabezpečiť, a teda poskytovať služby plynulého a bezpečného odvádzania a následne aj čistenia odpadových vôd, podľa zákona o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách.

Do uzatvorenia zmluvy o pripojení daných dvoch sústav kanalizácie obec nemôže vydať kladné stanovisko – stavebné povolenie, najmä vo vzťahu k budovaniu stavebných objektov (stavieb) kanalizačných prípojk.

Verím, že spoločnosť Alacres, s. r. o., pristúpi na podmienky, ktoré stanovili poslanci obecného zastupiteľstva na poslednej pracovnej porade, a stavebníci tak budú môcť začať s výstavbou svojich rodinných domov. Z poslednej listovej komunikácie so spoločnosťou Alacres je ale badať, že je ochotná pristúpiť na podmienky, ktoré požaduje obecné zastupiteľstvo, a tým by problematika napojenia bola vyriešená. Kým však nie je podpísaná zmluva, nie je nič...

Mgr. GILBERT LIŠKA, starosta
Foto: archív občanov

• Ohraničenie nového staveniska

Hluk, prach, zničená zeleň, ale najmä nedostatok ochoty dohodnúť sa. Aj tieto problémy majú podľa niektorých obyvateľov bytoviek sprevádzať developerský projekt v areáli bývalého Vysielača. Popri mohutnej výstavbe sa akosi pozabudlo na „starousadlíkov“. Niektoré rodiny tu žijú desiatky rokov. Ide o bývalých zamestnancov kedysi významného, strategického objektu. Postupne aj oni prichádzajú o životný priestor, ktorý končí pri vchodových dverách dvoch bytových domov.

Činžiaky si obyvatelia odkúpili dávno pred tým, než sa o areál bývalého Vysielača začala zaujímať súkromná spoločnosť. Teraz si mnohí z nich pripadajú ako stroskotanci na ostrove obkľúčenom stavebnými strojmi. Za obeť im už padli stromy a zeleň, ktorú postupne nahradí betón a asfalt.

Dôvodom nespokojnosti sú najmä obavy z budúcnosti.

Medzi nedoriešené otázky patrí napríklad parkovanie. Ako, kedy, kde a najmä za akú sumu budú môcť obyvatelia Vysielača zaparkovať svoje autá, zatiaľ nevedia, a to i napriek rôznym prisľubom.

Zámer výstavby predstavuje pre obyvateľov to, že sa v danej zóne obytných častí

● Životný priestor „starousadlíkov“ končí pri vchodových dverách bytových domov

Slúbovali nám krajší život na Vysielači

● So zeleňou si pracovné stroje ľahko poradili

zvýši hlučnosť, zvýši sa premávka vozidiel z troch strán bytoviek, zruší sa pokojná zóna (bytovky obkolesené komunikáciami), zvýši sa prašnosť, zrušia sa zelené pásy (verejná zeleň), zlikvidujú sa stromy v okolí bytoviek. Uvedené je v značnom nepomere s plánovanou výstavbou stavebníka, kde je navrhnutá verejná zeleň okolo nových

● Aj sušiaky na bielizeň obyvateľov pôvodných bytových domov „padli za obeť“ novej výstavbe

bytových domov a komunikácie sú mimo plánovaných objektov.

Ako sa hovorí, pokrok nezastavíš. I v tomto prípade ale platí, že dobré vzťahy robia dobrých susedov. Ich základom by mali byť dohody, ktoré rešpektujú všetky zúčastnené strany. Ak sa má objekt bývalého Vysielača rozvíjať, zabúdať by sa nemalo ani na ľudí, ktorí sú v prvom rade obyvateľmi Veľkých Kostolian. V obci žijú desiatky rokov, platia tu dane a rôzne poplatky.

Občania z bytových domov
v areáli Vysielača
Foto: archív občanov

KORONAVÍRUS NEOBIŠIEL ANI NAŠU MATERSKÚ ŠKOLU

Čo nám vzal a čo nám dal...

● Ahojte, kamaráti doma!

Koronavírus. Momentálne asi najviac používané slovo vo všetkých sférach nášho života osobného i pracovného. Prišiel potichučky a bez pozvania. Ešte pred časom sme si pekne nažívali, dospelí chodili do práce, deti do školy či škôlky. Vo voľnom čase nakupovali, chodili na výlety, plánovali letné dovolenky, stretávali sa na akciách, zabávali sa, tancovali. Stále sme sa za niečím naháňali, boli sme možno spokojní a nepremožiteľní. Všetko sme mali, a všetko bolo, ako má byť. A zrazu sa obyčajný život obrátil hore nohami.

Bolo veľa chorých, ktorí aj umierali viac ako inokedy predtým. Sledovali sme čísla. Začalo sa obdobie prispôbovania sa určitým pravidlám, nosenia rúšok, umývania rúk, používania dezinfekcie, rešpektovania nariadení tímu hygienikov či vlády. Toto všetko musel chápať každý – mladý, či starý, dieťa, či dospelý. A všetko bez nejakej prípravy, vhupli sme do toho, dá sa povedať, zo dňa na deň.

Neobišlo to ani našu materskú školu. Aj deti prežívajú stres, aj deti reagujú na to, čo vidia okolo seba. Ak majú okolo seba vystrašeného rodiča, či pani učiteľku, ich vnímanie situácie

či iných hygienických návykov. V rannom kruhu sme debatovali o dôležitosti a potrebe dodržiavať určité pravidlá a rešpektovať ich. A zrazu nás zatvorili. Výchovno-vzdelávacia činnosť je v materskej škole veľmi osobná a interaktívna a učenie sa dieťaťa je založené na fyzickom kontakte a komunikácii prevažne s dospelým, teda s učiteľkami. Preto je pre učiteľku v materskej škole ťažšie učiť na diaľku. Uvedomujeme si, že práve predprimárne vzdelávanie je významným faktorom úspešnosti detí na ďalších stupňoch vzdelávania. V školách sa začalo učenie online cez

● Artúrkova tvorba z geometrických tvarov

● Valka s Vikinkou tvorili

Život sa začal nápadne podobať na scenár nejakého katastrofického amerického filmu. Kým sme si začali uvedomovať vážnosť situácie, bolo to ako zlý sen. Zatvorili sa školy, obchody, kostoly, reštaurácie, kaviarne, hranice, zrušili sa všetky akcie, športové a kultúrne a zábavné podujatia. Ľudia museli zostať doma, zatvorení, bez osobného styku so starými rodičmi, známymi či kamarátmi.

bude rovnaké, prípadne intenzívnejšie. Je preto dôležité, zostať v pokoji, zodpovedne sa s deťmi rozprávať, byť im oporou. Deti musia dostať úprimnú odpoveď na otázku adekvátne svojmu veku. V začiatkoch sme vysvetľovali význam slov ako – pandémia, epidémia, koronavírus, karanténa, COVID-19, dezinfekcia, hygiena, imunita... Venovali sme sa zdokonaľovaniu techniky správneho umývania rúk,

internet. Z rodičov sa stali učiteľmi a učiteľmi bojovali s dištančnou formou zadávania úloh. My sme využili našu webovú stránku a každá trieda mala svoju vlastnú podstránku, kde mohli deti nájsť inšpirácie na pracovnú, či výtvarnú činnosť, voľnočasové aktivity, úlohy, či pracovné listy, zaujímavé linky k rôznym témam. Všetko malo význam nielen pre rozvoj kompetencií detí, ale aj ich učiteľiek, ktoré

● Samkova práca z domáceho prostredia

prejavovali svoju kreativitu pri koncipovaní obsahu a formy daných úloh tak, aby boli aj pre deti prístupné. Nemali sme v úmysle rodičov zaťažovať, ale bolo si treba uvedomiť, že majú doma aj predškôľakov, ktorí po prázdninách nastúpia do základnej školy. Deti mohli pracovať aj so starším súrodencom, alebo predškôľaci aj sami. Tešilo nás, že rapídne stúpila sledovanosť a návštevnosť webovej stránky, čo dokazovalo, že naše úsilie nebolo márne. Potom prišli správy o možnom otvorení materských škôl a nižších ročníkov základných škôl k 1. júnu.

Bola to potešujúca správa, no po období, kým sme nepoznali podmienky, ktoré mal prehodnotiť zriaďovateľ v spolupráci s riaditeľom, a rozhodnúť o otvorení prevádzky MŠ za predpokladu dodržania prísnych opatrení podľa rozhodnutia ministra a hlavného hygienika. Začala sa tortúra príprav, zisťovanie záujmu rodičov, zabezpečenie dezinfekcie, príprava tried a ostatných priestorov MŠ, prehodnotenie organizácie MŠ, pokynov a podmienok. Vytvorili sme tri skupiny detí. Zriaďovateľ poskytol finančné prostriedky na dezinfekciu a ochranné prostriedky pre zamestnancov, zabezpečuje dennú dezinfekciu priestorov dvora MŠ, hovorilo o prvku. Prerušenie prevádzky sa podarilo obnoviť v pondelok 1. júna. Prvý týždeň sme si zvykali na opatrenia, väčšina sa prispôbila bez problémov, no našli sa aj takí, čo sa im niektoré opatrenia nepáčia. O všetkom, čo sa chystá, sme rodičov informovali včas telefonicky, rozhlasom, aj prostredníctvom webovej stránky. Mali dostatok času, aby sa so všetkým pozorne oboznámili. Všade naokolo sa musia dodržiavať určité opatrenia podľa postupného uvoľňovania rozhodnutia vlády a hlavného hygienika. Napríklad, dezinfekcia funguje úplne všade, nie je dôvod pozastavovať sa nad tým, prečo to musí byť v MŠ. Aj dodržiavanie rozstupov, či určený počet osôb v šatni, ta-

izolácia detí. Dôsledky očakávame krátkodobé, také, ktoré sa ukážu skoro po návrate do škôl, ale aj dlhodobé, ako sa deťom podarilo vyrovnať so situáciou.

Na túto situáciu nebol pripravený nikto, preto budeme tolerantní, disciplinovaní a trpezliví. Veríme, že to spolu dokážeme, budeme zodpovední, aby sme nový školský rok 2020/2021 mohli začať naplno a bez obmedzení a škaredý koronavírus aby zmizol. Zamyslime sa aj nad tým, čo nám „korona“ nie len vzala, ale hlavne, čo nám dala!

JARMILA STREČANSKÁ
zástupkyňa riaditeľky MŠ
Foto: archív rodičov

● Samko pomáha doma pri sadení

● Na parkovanie ťahača s návesom nás upozornil občan. Žiadame vodiča, aby už na tomto parkovisku neparkoval.

Foto: Gilbert Liška

Nádejné reprezentantky veľkokostolianskej školy nestraší koronavírus

Svoj šport milujú

Keďže život v našej škole sa dňom 11.3.2020 zastavil v dôsledku opatrení súvisiacich s epidemiou vírusu COVID-19, mnohé súťaže sa neuskutočnili a deti nemohli zabojovať o umiestnenia v rámci okresu a tiež kraja vo vedomostných

a športových súťažiach. Možno viete, možno nie, máme aj úspešné deti mimo školských súťaží, a to v športových kluboch, v ktorých už niekoľko rokov trénujú a reprezentujú ich. Majú za sebou už viacero úspechov aj v rámci republikových súťaží.

Sú to tieto dievčatá: Kali Šupová, Michaela Mosná, Katarína Lopatková a Diana Cisárová. Viac informácií o nich, o ich úspechoch a snoch pripravila vyučujúca predmetu Telesná a športová výchova Mgr. Radka Šupová.

Tenistka Kali Šupová, skoro 11-ročná žiačka 4. ročníka sa tenisu venuje od štyroch rokov. Ako hovoria rodičia, „narodila sa s raketou v ruke“.

Kali začínala v klube LTC Leopoldov. Pre osemročnú nastal čas na posun vpred, a tým aj prestup do klubu HS Centrum Piešťany, kde rok trénovala pod vedením terajšieho 8. najlepšieho hráča na svete Filipa Poláška. V súčasnosti trénuje s osobným trénerom Richardom Nebylom. Tréningový program je náročný, Kali trénuje denne od pondelka do piatku, plus k tenisovým každodenným tréningom patria aj kondičné tréningy a cez víkend sú na programe turnaje. Nikdy však nepovedala, že sa jej na tréning ísť nechce. Tenist-

Chce hrať európske turnaje

ka nezabúda ani na regeneráciu, strečing a kompenzačné cvičenia. Konkurencia na turnajoch je obrovská, i preto súčasne 2. miesto v slovenskom rebríčku medzi staršími súperkami je veľkým úspechom. Počas roka si Kali splnila cieľ, keď vyhrala detský Fed Cup a zároveň sa jej podarilo vyhrať šesť celoslovenských turnajov a raz obsadila tretie miesto. V blízkej budúcnosti plánuje hrať turnaje už aj v Európe. Medzi jej vzory patrí Rafael Nadal a Roger Federer. Jej cieľom je dostať sa raz do svetovej Top 10.

Tak ako v športe, i školské povinnosti berie vážne a školu zvláda bez akýchkoľvek problémov. Jej obľúbené predmety sú telesná výchova a anglický jazyk.

Je majsterkou Slovenska

Výbornou športovkyňou pochádzajúcou z našej obce je plavkyňa Michaela Mosná. Pláva v športovom plaveckom klube Kúpele Piešťany.

Plávať sa učila ako 5-ročná a aktívne pláva od svojich 6 rokov. Aktívne sa venovala plávaniu už jej sestra Patka, a práve tým akosi automaticky k tomuto športu priviedli rodičia aj Michaelu. Jej hlavnými

trénermi sú bývalí reprezentanti Slovenska – Radoslav Suchánek, Jana Čačíková, Tomáš Filus a mama našej najúspešnejšej plavkyne Darina Moravcová. Za svoj najväčší úspech pokladá Miška získanie titulu majsterky Slovenska. Na posledných majstrovstvách Slovenska obsadila tri prvé, dve druhé a dve tretie miesta. Za výbornými výsledkami sú náročné každodenné tréningy 8 – 9-krát týždenne,

pričom trénuje aj pred vyučovaním či cez víkendy, ak nie sú preteky. Ranné skoré vstávanie je náročné, no i napriek tomu sa Miška učí výborne. Do školy chodí rada a bavia ju všetky predmety. Za výbornými výsledkami stoja aj Miškine prednosti, a to vytrvalosť a disciplína. Počas pretekov sa snaží myslieť hlavne pozitívne a trému odbúrava dobrou čokoládou. Medzi jej vzory patrí Martina Moravcová a aquatlonista Richard Varga. Miškin cieľ je prebojovať sa do slovenskej reprezentácie a zabojovať o umiestnenie na stupni víťazov v aquatlone a triatlone.

Len krok do reprezentácie

Od svojich piatich rokov pláva v klube ŠPK Kúpele Piešťany plavkyňa Katarína Lopatková. Na plávanie ju prihlásila mama.

V klube sa jej venuje viacero trénerov, hlavným trénerom je Radoslav Suchánek. Katka sa počas pretekov pravidelne objavuje na stupni víťazov, takmer sa jej podarilo splniť limit, ktorý by ju zaradil do slovenskej reprezentácie. No za svoj najväčší úspech považuje to, že sa dostala do útvaru talentovanej mládeže, kde bodový limit splnila dvakrát. Katka trénuje denne a ak nemá preteky, aj v sobotu. Tréningy sú často aj

ráno, no ranné vstávanie jej neprekáža, keďže vie, že tvrdá práca ju posúva vpred. Katka sa špecializuje na dlhšie trate a jej obľúbenou disciplínou je kraul. Vzor v plávaní nemá.

V škole sa učí výborne, medzi jej obľúbené predmety patrí anglický jazyk a biológia. Katkin cieľ je ďalej sa venovať plávaniu, dostať sa do reprezentácie a v budúcnosti úspešne študovať a plávať na univerzite v USA.

Túži po osobnom rekorde

Žiačka 7. ročníka Diana Cisárová sa plávaniu venuje od svojich šiestich rokov. Do plavárne ju prvýkrát priviedli rodičia.

Jej trénerom je Radoslav Suchánek, bývalý reprezentant SR. Účasť vo finále na majstrovstvách Slovenska a 7. miesto je výborným výsledkom, no Diana považuje za svoje úspechy hlavne to, že si v ťažkej konkurencii na majstrovstvách vytvorí osobný rekord. Tento rok zatiaľ veľa pretekov nebolo, no v tých, kde pretekala, sa umiestnila na stupni víťazov. Trénu pred pretekmi zvláda púšťaním si pozitívnej hudby. Takisto trénuje denne, často dvojázovo, či aj cez víkendy a snaží sa zlepšovať na každom tréningu. Vďaka športu sa naučila disciplíne, systematickosti a vytrvalosti. Preto vie výborne sklbiť tréningy so školou. V škole má rada anglický a slovenský jazyk. Medzi jej vzory patrí Martina Moravcová, rodáčka z Piešťan. Diankin cieľ je venovať sa tomuto športu čo najdlhšie a tvrdou prácou sa stále zlepšovať.

V dobe technických vymožeností, mobilov, internetu a rôznych nástrah v dospievaní sme radi, že v našej škole máme dievčatá, ktoré denne tvrdo trénujú a stále pracujú na tom, aby sa zlepšovali v športe, ktorému sa aktívne venujú. Tréningy neberú ako povinnosť, je to ich každodenná voľnočasová náplň. Svoj šport milujú. Dúfame, že o nich budeme ešte v budúcnosti počuť.

Mgr. ĽUDMILA KOREŇOVÁ
riaditeľka školy
Mgr. RADKA ŠUPOVÁ
vyučujúca TSV
Foto: rodinné archívy

STARÉ NOVINY O HISTÓRII OBCE VEĽKÉ KOSTOLANY

V Kostolánoch pred 4000 rokmi

Odkryv sme previedli sond, ktorých bolo osem, pozemku J. Kašák nám vyšiel v ústrety, takže práce mohli prebiehať nerušené. V sond sme našli ďalšie cenné nálezy, ktoré zaraďujú Veľké Kostolany medzi významné náleziská nielen na západo-slovensku, ale v celej ČSR.

Našli tu črepy, pred ktorými zostali pozostatky keramiky, ktorú sme určili ako tzv. keramikú slavónsku a jej vek odhadujeme na 3800 rokov. Okrem tejto sa tu našla keramika ešte staršia (tiež len v úlomkoch), ktorú nazývame moravská maľovaná keramika, stará vyše 4000 rokov. Okrem týchto úlomkov, ktoré majú archeológovia rovnakú historickú cenu ako keby to boli celé, získali sme z výskumu celú, pomerne neporušenú nádobu. Je malá, splošteného tvaru a možno ju azda zaradiť k moravskej maľovanej.

Okrem nálezu keramiky tu našli rovnako cenné predmety vyrobené z kostí. Sú to dve malé, kostené šidlá, pomocou ktorých si pravieký človek robil otvory do zvieracích koží. Veľmi zaujímavým je nález zvieracieho paroha, upraveného ako rukoväť. Rukoväť je na konci zrezaná a zaoblená a na druhom konci je v nej vyhlbená jamka pre nasadenie nástroja.

Niemenej zaujímavé sú aj kamené nástroje, vyrobené z radiolaritu a obsidiánu. Kamenné čepelky sú vyrobené z radiolaritu a obsidiánu a dokladujú používanie kamenných nástrojov a zbraní na výrobu nástrojov a zbraní.

Tento úspešný výskum potvrdil, že územie pri Veľkých Kostolánoch bolo obývané prvými praviekými roľníkmi z mladšej kamennej doby a ukázal tak na významné postavenie dnešného Veľkého Kostolana v rámci celkového pravekého vývoja západného Slovenska. Tento veľký križovatkový výskum medzi východom a západom.

Pri stavbe domu Ján Kašák z Veľkých Kostolán narazil v zemi na dve kostry. Po dodatočnej obhliadke miesta sme zistili, že ide o kostru dospelého a kostru dieťaťa, menších rozmerov. Pri oboch boli cenné nálezy: železný nôž a bronzový náramok. Podľa týchto pamiatok sme potom zaradili kostru dospelého do doby slovanskej (5. – 12. st. nášho letopočtu) a kostru dieťaťa do začiatku doby železnej (do r. 900 pred n. l.).

Neďaleko od tohto miesta na pozemku Jozefa Porubského tento našiel kostru, pri ktorej boli ešte staršie nálezy: jantárová perla a črepy keramiky z pozdnej doby kamennej (z pred 3800 rokov).

Keďže sa na uvedenom mieste našli takéto neobyčajne cenné nálezy, rozhodli sme sa podniknúť tu menší záchranný výskum. Tento sme podnikli v spolupráci s Archeologickým ústavom SAV v Nitre.

Odkryv sme previedli pomocou sond, ktorých bolo osem. Majiteľ pozemku J. Kašák nám ochotne vyšiel v ústrety, takže práce mohli prebiehať nerušené. V troch zo sond sme našli ďalšie cenné nálezy, ktoré zaraďujú Veľké Kostolany medzi významné praveké náleziská nielen na západnom Slovensku, ale v celej ČSR vôbec.

Našli sa tu črepy predstavujúce pozostatky keramiky, ktorú sme určili ako tzv. keramikú slavónsku a jej vek odhadujeme na 3800 rokov. Okrem tejto sa tu našla keramika ešte staršia (tiež len v úlomkoch), ktorú nazývame moravská maľovaná keramika, stará vyše 4000 rokov. Okrem spomínaných úlomkov, ktoré majú pre archeológov rovnakú historickú cenu, ako keby to boli celé nádoby, získali sme z výskumu i jednu celú, takmer neporušenú nádobu. Je malá, splošteného tvaru a možno ju azda zaradiť k moravskej maľovanej.

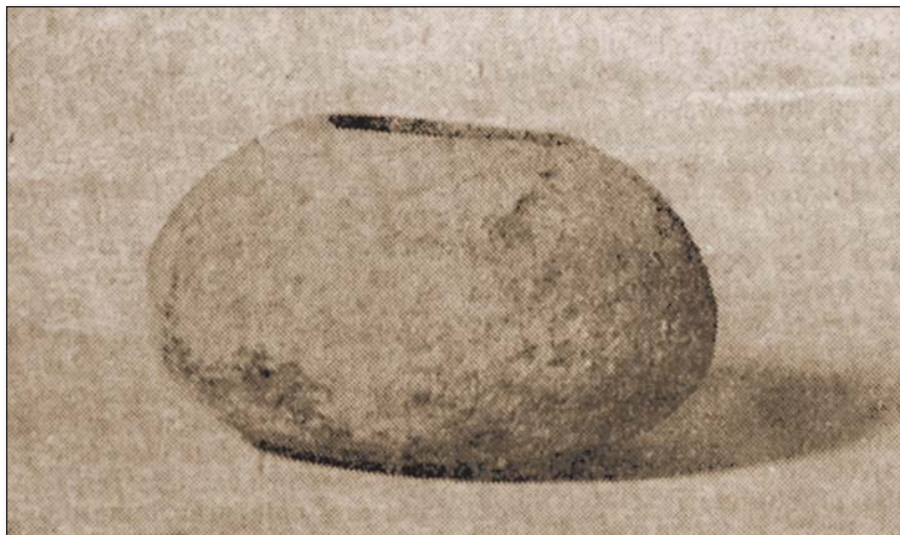
Okrem nálezu keramiky sa tu našli rovnako cenné nálezy predmetov vyrobených z kostí. Sú to dve malé, kostené šidlá, pomocou ktorých si pravieký človek robil otvory do zvieracích koží. Veľmi zaujímavým je nález zvieracieho paroha, upraveného ako rukoväť. Rukoväť je na konci zrezaná a zaoblená a na druhom konci je v nej vyhlbená jamka pre nasadenie nástroja.

Niemenej zaujímavé sú aj kamené nástroje, vyrobené z radiolaritu a obsidiánu a dokladujú používanie kamenných nástrojov a zbraní. Kamenné čepelky sú vyrobené z radiolaritu a obsidiánu a dokladujú používanie kamenných nástrojov a zbraní.

Tento úspešný výskum potvrdil, že územie pri Veľkých Kostolánoch bolo obývané prvými praviekými roľníkmi z mladšej kamennej doby a ukázal tak na významné postavenie dnešného Veľkého Kostolana v rámci celkového pravekého vývoja západného Slovenska. Tento veľký križovatkový výskum medzi východom a západom.

Ján Dulka

STARÉ NOVINY O HISTÓRII OBCE VEĽKÉ KOSTOLANY

Niekdajšia obec Svätý Vít a jej jediný svätovítsky kostol na Slovensku

Kto si všima, komu sú zasvätené naše kostoly, iste pobadal zaujímavú skutočnosť, ilustrujúcu rozšírenosť kultu toho-ktorého svätca, resp. svätice medzi našim ľudom. Po pri veľkom rade mariánskych kostolov, i niektorí svätci majú u nás rad im zasvätených kostolov, zatiaľ čo nemalý počet svätcov a svätíc (napr. sv. Agáta, Agnesa, Alojz, Cyprián, Dionýz, Hadrián, Joachim, Monika, Róbert atď.) nemá na Slovensku ani jeden kostol. A niektorým zasa je zasvätených iba pár kostolov, ako napr. sv. Havlovi (Visolaje, Komjatná, Krakovany a Žažkov), alebo sv. Egidovi (Il'ja, Hronský Beňadik, Bardejov). Napokon sú svätci, ktorí majú u nás len po jednom kostole. Takí sú sv. Abrahám, ktorému je zasvätený farský kostol v Abraháme, sv. Medard, ktorý má u nás jediný kostol v Oreskom, filiálka Radošoviec, alebo sv. Teobald, ktorý je patrónom filiálneho kostola v Limbachu. A len jediný kostol je na Slovensku zasvätený aj sv. Víťovi, mučeníkovi, a to vo Veľkých Kostolčanoch, ktoré kedysi sa aj volali mestom sv. Víta, resp. Svätý Vít.

Začiatky Veľkých Kostolian sa datujú ešte zrejme z konca XII. storočia. No ich miesto bolo osídlené už v dobe neolitickej, eneolitickej aj hallštatskej a potom – ako tomu nasvedčuje slovanské pohrebisko – aj v časoch Veľkomoravskej ríše. Rýchlo sa rozrastajúca osada zanikla na mieste dávneho osídlenia pri Váhu, ktorý pôvodne tiekol tesne pri obci, ako to uvádza i kanonická vizitácia ešte z roku 1788. Volala sa spočiatku Svätý Vít, a to podľa kostola ku cti sv. Víta, ktorý bol i patrónom obce. A keďže už v donačnej listine, ktorou kráľ Ondrej v roku 1209 daroval obec comesovi Sebušovi, sa spomína

názov Svätý Vít,

zrejme už vtedy stál tam kostol sv. Víta, po ktorom aj obec dostala meno, ako je to známe z obdobných prípadov. R. 2016 sa spomína obec ako „villa sancti Vitti“, patriaca ešte comesovi Sebušovi, potom však je „Zenthwyth villa regalis“, teda kráľovská dedina, ktorú Žigmund v roku 1388 daroval Stiborovi. O 10 rokov nato je Svätý Vít (Zenthwyth = Szent Vít) už kvitnúcim mestečkom (oppidum), ktoré neskôr dostáva meno Kostolany a ku ktorému neskôr pričlenili aj Zakostolany (Zakosztholyan) spomínané r. 1457 ako príslušnosť Nitrianskeho hradu, čím vznikli Veľké Kostolany. Pri mestečku stál

kráľovský hrad,

dnes však niet už ani stopy po tejto rovinnej pevnosti, z ruín ktorej koncom 17. stor. použili materiál na zväčšenie veľkokostolianskeho kostola. R. 1465 tento kráľovský hrad zaujal vodca bratříkov Švehla, proti ktorému sa potom vypravil sám kráľ Matej, ktorý 1.1.1467 prišiel so svojím vojskom pod hrad. Ponúkol Švehlovi milosť, ak zloží zbraň a vzdá sa, v opačnom prípade pohrozil mu šibenicou. Švehla však ponuku odmietol, rozhodnutý brániť sa v hrade. Keď však zistil, že v hrade nielen toľko potravín, aby nadľho stačili obrancami, 22.1.1467 pokúsil sa ujsť z hradu aj s časťou svojho vojska. No Matej poslal za ním svoju ľahkú jazdu, ktorá 2000 vojakov dorúbala a Švehlu i s 250 jeho vojakmi zajala. Kráľ potom všetkých zajatých švehlovcov dal pred kostolianskym hradom obesiť, najvyššie Švehlu. Zvyšok Švehlovej posádky, keď to z hradu videl, sa potom ihneď vzdal.

Z dejín Veľkých Kostolian

vieme ďalej, že napr. v r. 1598 mali 99 domov a vyrastali v potočnú radovú dedinu, ktorú v roku 1813 ťažko postihla povodeň a v r. 1838 zničil požiar. V r. 1848 boli tu jednotky slovenských dobrovoľníkov a nasledujúceho

● Kostol sv. Víta vo Veľkých Kostolčanoch. (Snímka: M. Melicher)

roku obec hostila ruské vojsko generála Grabbeho. V 90. rokoch minulého storočia Veľké Kostolany boli známe výrobňou prechádzkových palíc a zlatých rámov.

Farský kostol sv. Víta,

ktorý dal i prvotný názov obci, vznikol niekedy v časoch prelomu XII. až XIII. storočia. Jedna zo starých listín z roku 1464 spomína ho už ako veľmi dávny. Nemohol teda vzniknúť až v r. 1464, ako to chybne uvádza posledný „Schematismus slovenský katolíckych diecéz“. Pôvodne bol akistav v románskom slohu, ale gotické ho prestavali v štýle gotiky. Z tejto gotickej stavby, spomínanej v roku 1494, zachovala sa svätyňa s gotickou krížovou klenbou i s kamenným pastofóriom. V r. 1693, ponechajúc gotické sanktuárium, postavili novú kostolnú loď s ranobarokovými krížovými klenbami a r. 1736 predstavanú vežu. Tento jednoduchý kostol má hladké priečelia s pulťovými opornými piliermi.

Dnešný hlavný oltár

stĺpovej architektúry z konca XVIII. stor. je klasicistický, uprostred s obrazom sv. Víta. Dva bočné oltáre v kaplnkách sú neogotické z konca XIX. stor., kým kamenná krstiteľnica s ľaliovým ornamentom je zo XVII. storočia.

Prichodí tiež spomenúť ďalšie sakrálny objekty Veľkých Kostolian, a to kamenné súsošie Najsv. Trojice na vysokom stĺpe a barokovú mariánsku kaplnku s polkruhovou apsidou konkávno-konvexnými fasádami a vstavanou vežou z roku 1768.

- dva -

ZASTAVME SPAĽOVANIE RÁDIOAKTÍVNEHO ODPADU ZO ZAHRANIČIA

VYJADRITE SVOJ NÁZOR
www.chcemezdravukrajinu.sk